

BES^eDA

E L E K T R O N S K A K N J I G A

Marija Jelen-Brenčič

Vrisk jasne planine

*Spev tihe doline
3. zvezek*

O M N I B U S

BESEDA

Marija Jelen-Brenčič

VRISK JASNE PLANINE

Spev tihe doline — 3. zvezek

Tiskana izdaja je izšla v samozaložbi,

Št. Ilj pri Velenju, 1969.

To izdajo pripravili Simon in Barbara

Lenarčič ter Franko Luin.

ISBN 91-7301-437-0

beseda@omnibus.se

www.omnibus.se/beseda

Vsebina

Moja je pesem!	6
Kot slovenska pesem . . .	8
Slovenska lipa v vihri	10
Na Jerebovem gričku	11
Večer na Marijinem trgu	12
Moji dolini	13
Tamkaj nad poljem . . .	15
Zvonovi pojo . . .	17
Spev tihi dolini	18
Vzdih dobrave	19
Vrisk planine	21
Tudi jaz bi . . .	23
V Kanjem dolu . . .	25
Lipa sredi slovenske vasi	27
Spi, kralj Matjaž!	29
Ob izviru	31
Ob iztoku	33
Le čakam čas . . .	35
Med kapniki	37
Glosa	38
Naš kosec	41

Na kresni večer	43
Prepelica	45
Pšenica in plavica	46
Dvoje jasnih slik živi mi v duši . . .	48
V Širokem potoku	50
Kako nekoč bila mi draga ti si!	52
Hrast	53
Kliče spev jo hrepeneč . . .	55
Slap in vir	57
V nov svet se mi je pot odprla . . .	60
Tvoj pozdrav	62
In moje misli so pri tebi . . .	63
V njem spi ljubezen	64
Če veruješ!	65
Varna naju vodi pot!	66
Ne bo ti žal!	67
Kako ti morem dati malo sreče!	68
Kmečka ljubezen	69

*Dragemu možu in otrokom
za spomin na mojo petdesetletnico
v januarju 1969. l.*

Moja je pesem!

Pesem vesela mi vre iz srca:
Moje bogastvo so žarki blesteči,
moji rubini so nageljni rdeči,
moji cekini so zvezde neba.

Travniki dajejo meni cvetic,
gozdi darujejo svojo krasoto;
sonce obseva me z milo dobroto,
meni prepeva na tisoče ptic.

Meni šumljajo studenci voda,
pesmi mi dajejo bistri potoki;
bratci so moji oblaki visoki —
veter se z njimi in z mano igra.

Dom moj je sredi zelenih dreves —
srnice gibke so moje sestrice,
veverke drobne prijazne družice —
pravljice lepe šepeče mi les.

Sladko objema me divna prelest.
Grom in vihar sta prijatelja moja —
vedno radujem se njunega boja.
Bliski ognjeni so moja posest.

Svoboden mi je v višave polet —
duša vesela se dviga do neba.
Čisto srce — ni mi drugega treba:
moja je pesem — in moj je ves svet!

Kot slovenska pesem . . .

Kaj mi mar glasovi, ki iz strun kipé!
kaj veseli zvoki lepe pesmi tuje!
Le uho jim včasih rado prisluškuje,
a jih ne razume duša in srce.

Kaj mi mar razkošje žametnih zaves!
Nežnejše cvetlice v naših so vrtovih
in ponosnejše sobane so v gozdovih,
ko se strnejo vrhovi vseh dreves.

Kadar iz daljave vihra prihrumi,
dež iz hudournih se oblakov vlije —
kakor ljub pozdrav iz moje domačije
šum viharjev in grmenja se mi zdi.

Silna je beseda naša, kakor grom,
pred katerim cvetna trepeta livada.
V z bliski razsvetljeno noč ozira mlada
deklica se — zraven misli na svoj dom.

Kot slovenska pesem mil je glas vetrov.
Hrepeneče žejno ga srce posluša —
in z viharji poje, vriska mlada duša.
V sanjah splava misel radostna — domov!

Slovenska lipa v vihri

Iztrga blisk ognjen se med vrhovi —
Zamolkel grom pretresa gorske žile;
Vihar zatuli kot spomin z gomile —
In v snu otožno zašume lesovi.

Razpenja lipa veje nad domovi.
Iz debla so besede v noč planile:
Zlomile niso me močnejše sile;
Podrli niso hujši me vetrovi!

Od naših sem pradedov zasajena —
Dejanje njih sem zrla in nehanje.
Ljubili so te — zemlja dragocena!

In vnuki — moj ponos in moje sanje!
Pripogne jih — zdrobi jih moč nobena!
Enaki njim so — ne bojim se zanje!

Na Jerebovem gričku

Samotna steza. Sive kraške skale.
Tokava pusta. Sredi nje kraljuje
raztrgano korito. V njem se čuje
ihtenje kapljic, ki so v dnu zastale.

Čez griček sapice so zapihljale.
Kako se drevje tiho pomenkuje!
Uho drhtenju listja prisluškuje.
Vesele moje misli so postale:

Svetlika v dalji bela se Ljubljana,
ponosno mesto, vseh vasi kraljica —
okrog objema jo ravan prostrana.

Med grički skriva ozka se ravnica . . .
In če je vsemu svetu nepoznana —
najlepša vendar moja je vasica!

Večer na Marijinem trgu

Večer objel nemirno je Ljubljano.
Krvava zarja se je v mrak zavila;
Razklala nebni svod in vanj utonila —
A za seboj pustila rdečo rano . . .

Leskeče se tajinstveno pred mano
Jezero luči. V mrak je zasvetila
Elektrika. Pred njo se umaknila
Svetloba dneva v daljo je neznano.

Trdo zveni od tal enakomerna
Vojaška hoja mas, ki v noč hitijo.
Ukrade zviška sapa se večerna;

Mehko v nji rosne breze šelestijo . . .
Ubožice solzé se kraj Prešerna
Za izgubljeno gorsko poezijo — — —

Moji dolini

Ti najlepša si izmed dolin —
tebi skromno pesem naj zapojem:
vedno bode živel v srcu mojem
nate tih, otožno lep spomin . . .

Vrhu grička cerkvica stoji,
snežnobela kakor golobica;
v varstvu njenem mirno ždi vasica —
hrup sveta se tukaj ne glasi.

Nad vasico plava glas zvonov —
kakor rajske ptice čarno petje
v jasnost in milobo ves odet je,
kadar se razliva prek domov.

Bister potok teče skozi vas;
sonca žar v valovih se odbija —
struga krog vasice se ovija
kot svetel, srebrno jasen pas.

Vsa dolina je prekrasen vrt;
okrog nje zeleni so gozdovi,
nizkih gričev travnati vrhovi —
a nad njo je nebes razprostrt . . .

Pač nikjer tak jasno ni nebo —
in dolina ni tako zelena
na vsem širnem svetu več nobena —
a vsaj meni draga ne tako!

Ti mi daj poslednji tihi dom:
ob prijazni cerkvici na gričku
v od Boga izvoljenem kotičku
mirno, sladko počivala bom.

Duša splavala bo do neba —
v zemlji spalo bo telo spokojno . . .
Uživala bom veselje dvojno,
ko bo duša in telo — doma . . .

Opomba

Peta kitica te pesmi kot geslo zbirki *Spev tihe doline* objavljena l. 1937.

List "Kmečka žena" je objavil celo pesem l. 1938. Podjeten Pokaži kaj znaš si je pesem prisvojil in jo povedal v radijski oddaji, ter prejel zanjo nagrado l. 1958.

Tamkaj nad poljem . . .

Tamkaj nad poljem dviga se griček,
biserček v kroni naše doline —
nanj imam jaz najlepše spomine,
kakor na rodno gnezdece ptiček.

Z materjo vedno tja sva hodili,
ko ob večerih ave so peli
farni zvonovi. S sabo sva vzeli
rože, da znamenje sva okrasili,

ki na pobočju grička samuje;
zunaj zelen bršljan ga ovija —
v njem je prelepa lurška Marija —
našo vasico zlega varuje.

In za kapelo rastejo breze,
vresje rdeče krog se razcvita;
bora visoka znamenje krasita —
viteza mrka vsak na kraj steze.

Neki večer sva zraven kapele
tiho obstali, zrla v doline:
vse obsijane od mesečine
v dolu so hiše sanjale bele.

Svet je objela mehka tišina.
Mati me je za roko prijela —
lahno beseda ji je vzdrhtela,
ko mi je rekla: »Glej, domovina!

Vtisni v spomin si hribe zelene,
vas in dolino. — Kadar izvabi
svet te na tuje — O, ne pozabi
tihe kapele, grička in — mene!«

— — — — —

Snoči, ko nisem mogla zaspati,
mislila sem na tiste sprehode . . .
Kdo zdaj okrasil znamenje bode?
Vedno spominjam nanj se — o, mati! — — —

Zvonovi pojo . . .

Zvonovi pojo —
njih petje je čudežno, rajsko lepo . . .
Hité nad oblake glasovi —
igrajo se z njimi vetrovi
in više v nebesno modrino kipé,
kjer zvezde žaré . . .

Zvonovi pojo . . .
V zavzetju posluša jih zemlja, nebo —
utihnejo šumni lesovi,
v potokih drhtijo valovi.
Zelene doline in skalne gore
molčé in strmé . . .

Zvonovi pojo . . .
Kot da posijalo bi sonce v temo
izginjajo v daljo mrakovi . . .
»Zapojte, zapojte, zvonovi!
Zjasnite nebo, preženite megle!«
mi vriska srce.

Spev tihi dolini

Srebro se vsulo je na tvoje trate;
Poljane kopljejo se v mesečini . . .
Enake kresnim rožam po dolini
V modrini se smehljajo zvezde zlate.

Ti vdihnili si sanje mi krilate —
Izvoljen kraj — na zemlji kraj edini
Hraneč posodo z mojimi spomini . . .
In jaz, otrok tvoj, naj pozabim nate?

Dolina, paradiž ti izgubljeni!
Ob tvojih bom potokih spet hodila —
Lesovi me pozdravljajo zeleni . . .

Iskala srečo sem — in se vrnila.
Našla sem jo: bila je skrita v meni
In v tebi — v tebi, o dolina mila!

Vzdih dobrove

Jasen vrisk odjekne preko
senožeti.

V zlatem soncu ostra kosa
se zasveti.

Kot srebrna kača proti
rožam sika —
in zaman se ji dehteče
cvetje umika.

Neizprosna smrt v kraljestvo
mirno seže
in princeskam-rožam zlate
glave reže.

Z žarom vročim kot nikoli,
sonce sije,
da umirajočim cvetkam
sok izpije.

Pritajeno šelestijo
suhe trave;
iz redi zaplava tožen
vzdih dobrane.

Vrisk planine

V mladem jutru zablestijo
silne gore
v žametno škrlatnem svitu
zlate zore.

Veterček pihlja čez hribe
in doline;
poigrava se v lesovih
vrh planine.

Med grmovjem nizkim, sredi
puste jase
po strminah se visokih
čreda pase.

Kraj gozdička pa pastirski
hram sameva
in pred njim pastir veselo
si prepeva.

Na piščalko piska, hodi
krog živine —
pesem se mu zliva v jasen
vrisk planine . . .

Tudi jaz bi . . .

Iz goščave ptička dva sta
odletela
in ubrano milo pesem
žvrgolela.

Že v visoki kroni bukve
zdaj kramljata.
Bog ve, kaj povedati si
vse imata?

Vedno lepšo, slajšo pesem
žvrgolita —
v svetlo nebesno modrino
se vtopita.

Zlate sreče v kljunčka bosta
si nabrala;
spet vrnila se, spet pesmi
nove znala.

Ptička moja, da bi z vama
poletela,
tudi jaz bi lepšo pesem
si zapela!

V Kanjem dolu . . .

Tja čez nizek griček misel
spe vesela,
kjer mladost je moja mati
preživela.

Tam je majhno selo — šteje
štiri hiše;
naj pero najljubšo izmed
njih popiše:

Okrog nje zelena trta
je ovita;
v nji kraljuje dolga veža
kamenita.

Kuhinja je črna, izba
je prostrana;
kadar hočem, vanjo stopim
nepozvana.

Zraven izbe kamrica je
svetla, bela —
v nji mladost je moja mati
preživela . . .

Lipa sredi slovenske vasi

Dedje naši so vsadili
me vrh griča,
da vseh njihovih in vaših
del sem priča.

Zrla sem jih v boju s Turki:
skorja moja
še dandanes kaže dan in
leto boja.

Ker slovenski narod zemlji
svoji zvest je,
zmagala orožje Turkov
kmečka pest je.

Tudi vi, kot oni, v boju
hrabro stojte
in sovražnikov slovenstva
se ne bojte!

Saj prišel bo dan, ko bratje
vsi Slovenci
peli boste pesem zmage
v moji senci.

Spi, kralj Matjaž!

Kralj Matjaž pod silno goro
Peco spava;
z njim pa spi vojakov truma
tisočglava.

A nekoč zbudi se vojska
in od vzhoda
do zahoda bo odjeknil
klic: »Svoboda!«

Takrat radost zakraljuje
v slednji vasi;
nam Slovincem se rodijo
zlati časi . . .

Pravljicam lažnjivim nič več
ne verujem.
Kralj Matjaž, kar spi! Jaz te ne
pričakujem!

Nekdaj v zmago tvoje vojske
sem verjela.
Ne več tebi! — Zdaj verujem
v zmago dela!

Ob izviru

Srebrni studenček v daljo
tiho teče —
z njim hitijo misli, polne
čiste sreče.

Bistri valčki izgube se
v kalni strugi —
meni pa srce umira
v nemi tugi:

Kalna reka, a ves čist je
vir planinski —
zloben svet, a v meni sniva
raj detinski.

Škoda valčkov, ki se v reko
potopijo!
Škoda misli, ki se v svetu
izgubijo!

Ne! — Studenček pač na svetlo
mora vreti —
in srce, dokler si živo,
moraš peti!

Ob iztoku

Po ravnini se zaspana
vije reka;
vanjo se vesel planinski
vir izteka.

Rogajo se mu valovi
iz globine:
Plitev si, naš virček, pravi
sin planine.

In tako kot mi, umazan
nikdar nisi —
v tebi zrcalijo neba
se obrisi.

V tebi spi srebrna pesem —
mi pa gremo
na globoko — resni smo in
nekaj vemo!

Virčku vztrepetajo valčki —
in v objemu
črnega valovja jasen
spev zamre mu . . .

Le čakam čas . . .

Zakaj je moj virček ustavil brezskrbni svoj tek?
Ker noče utoniti v valovju umazanih rek —
in noče izliti se v dno morja, ker se boji,
da bi mu valove človeška oskrunila kri — — —

Nad našo dolino je svetlo in jasno nebo;
pod njim spreletava nešteto pojočih se zborov.
Na gričkih šumijo lesovi in rože cveto —
pod grički pa skriva krasota se bajnih prostorov.

Ko zemljico kraško kmet orje, nikoli ne vé,
kaj skriva globoko pod sabo mu skalnata njiva;
ne čuti drhtenja pod zemljo, ne sliši vode,
ki v biserih drobcenih se čez kapnike preliva.

Vse pesmi, ki plavajo preko šumečih lesov,
vse speve, ki zlivajo se nad samotno dolino,
vse misli, ki romajo daleč, tja daleč domov,
vse tihe spomine zaprla sem v srca globino.

Neznatna stezica in sleherni gozdič in gaj,
strm breg ob potočku prepoln je spominov mladostnih . . .
Res blagoslovljen od Boga moj domači je kraj —
tja duša mi rada poroma ob urah skrivnostnih . . .

Studenček, ki v tihi dolini na dan je privrel,
neslišno izlil se nazaj je, od koder je vzniknil;
vrisk v srcu zastal je, še preden je v noč zazvenel,
ko v temni goščavi mrtvaški je ptič zaskoviknil . . .

Na skrivnem zdaj notranjski virček šumi in gradi,
ustvarja in dela, nabira si svežih moči.
Ko spet bo na svetu zavladala sreča in mir,
bo s pesmijo glasno privrel na dan kraški moj vir!

Med kapniki

Izviral studenček samoten je v tihi dolini —
nebo se zrcalilo jasno je v bistrih valovih —
skalil se premnogokrat v zemeljski je bolečini,
ki se je, kot solze, razlivala v pesmih njegovih . . .

Zalivati šumne gozdove, cvetoče livade,
valove prelivati v soncu bilo mu ni dano — — —
Razlil se je v biserih v črne, odljudne prepade,
ustvaril med njimi si pravljичno lepo dvorano . . .

Obmolknili v kapljah teh ptičic srebrni so glasi,
zbledele v njih zvezde in rožnate zarje jutranje —
umrle in okamenele počasi, počasi
srca so mladostne vesele in žalostne sanje . . .

Če morda nekoč vedoželjni se jamar napoti
in z lučjo svetlečo razišče te skalnate stene —
oko se strmeče zazre v te kapnike ledene —
srce se zgrozi mu ob njihovi mrtvi krasoti. — — —

Glosa

Zvezdice žaré v modrini;
slavec v tihem gozdu poje.
V bridki pesmi srce moje
slavo poje solz dolini.

Kresna noč. Grmé topiči.
Tam na pusti goličavi
tisoč vriskov me pozdravi.
Kres zažgali so fantiči —
razsvetljeni vsi so griči.
Zlati ognji na planini
kot kresovi po ravnini
svetle strnejo plamene —
in enako njim, ognjene
zvezdice žaré v modrini.

Noč prepolna je skrivnosti:
kdor nevedoma osuje
seme praproti, začuje
govorico v temni hosti.

Zajček v suknjici preprosti
toži srni križe svoje —
v vitkem vrhu zale hoje
veverice se igrajo,
v luži žabice regljajo —
slavec v tihem gozdu poje.

Saj podnevi sem hodila
čez zelene senožeti;
slišala sem ptičke peti.
Kaj je pesem pomenila,
še le noč mi je odkrila.
Zdaj pri srcu mi lepo je:
vse prevare, temne boje,
kar ne upa luči dneva,
temni noči razodeva
v bridki pesmi srce moje.

V gozdu, v polju, sredi žit je
šum na levi in na desni.
V čudapolni noči kresni
preseneti me odkritje,
da razumem slednje bitje:
ribice v voda globini,
rosne trate v mesečini —

in narava z vsem brstenjem,
človek z umom in življenjem
slavo poje solz dolini!

Naš kosec

Jože, naš Jože je fantič vesel,
srečen tako, da bi ves svet objel —
radosten vrisk iz srca mu kipi,
kosa njegova pa rože mori.

V rebri za hlevom je travnik zelen,
gladek, kot z britvijo ves pokošen —
vsega prepletajo rosne redi,
venci cvetoči, srebrne vrvi.

Sonce veselo se smeje z višav,
zrak je prepoln omamnih vonjav —
veneje trave, suši se seno,
mi pa obračamo samo zlato.

Skupaj prigrablja krdelo grabljic,
Jože pa dela nam vrste kopic.
Urno se gibljejo mlade roke,
kapljice znoja nam čela rosé.

Ave Marija! se zvon oglasi.
V mehko zasanjanost kresne noči
na goličavah kresovi vzžaré —
naš je najvišji, najlepši, sevé!

Kadar ugasnejo ognji kresov
gremo dekleta v dolino domov.
Koče zavijejo v tihi se mrak.
Kmalu objel nas bo pokoj sladak.

Takrat se fantje pod lipo zbero,
glasno zavriskajo in zapoje —
z njimi bo Jože zavriskal, zapel,
srečen tako, da bi ves svet objel!

Na kresni večer

Na oknih praprot se zelena
košati med cveticami
in vsaka hiša okrašena
je z belimi kresnicami.

Odpel je zvon večerni ave —
ko vrhu grička za vasjo
pokraj Jerebove goščave
se h kupu hoste zbrali smo.

Prinesli smo otepnik slame —
pastir slovesno jo prižge;
od nje se suha hosta vname
in plamen pod nebo se vzpne.

Visoko raste, vedno više
blesteče zlat ognjeni soj —
z utrinki zlatimi nariše
na temni nebes zvezd nebroj . . .

Po gričih vseh, po vseh dolinah
kresovi svetlo zagoré —
iz mladih grl po vseh planinah
vesele pesmi zadone.

Naš kres počasi dogoreva —
in drugi že ugašajo . . .
Le vrisk pastirjev še odmeva
čez hrib, dolino v noč temno . . .

Zdaj vračamo se na domove —
zapirajo se duri koč. —
Še v snu prižiga nam kresove
čarobno lepa kresna noč!

Prepelica

Lepa pesem se glasi v večer.
Kadar greš prek polja in dobrav,
drobna pevka poje ti v pozdrav.
Slišiš jo — ne vidiš pa nikjer.

Prepelica poje: pet-pedi.
Sred zelenih trav in zlatih žit
mali domek njen je varno skrit —
srečno in veselo v njem živi.

Tebe zadovoljnosti uči:
Človek, gospodar prostranih polj,
skromen bodi, pa ti bo dovolj
za življenje srečno — pet pedi!

Pšenica in plavica

Na prelepem ravnem polju
rastla je pšeničica,
a med njo je glavo skromno
skrivala plavičica.

Pa pripogne se k plavici
zlat, ponosen žitni klas,
zašepeče: »O, plavica,
kaj prišla si ti med nas!

Škoda je prostora zate,
ki nadležen si plevel!
Veš, povem ti, med pšenico
kmet te res ne bo vesel!

Izdrl te bo. Saj brez koristi
si! Ni vredno, da živiš!
Ali te otrok utrga —
morda ga še vzradostiš!«

»Ne zavidaj mi, bogati
klas pšenični, rahlih tal!
Isti Stvarnik, ki ga tebi,
meni je življenje dal!

In zaman ne bom živela,
če samo zato cvetem,
da vzradujem mlado dušo . . .
Kaj mi mar je, če umrem — — —

Sladka smrt bo v nežni roki!«
zadrhti plavici glas. —
In spoštljivo se prikloni
cvetki zlat pšenični klas.

Dvoje jasnih slik živi mi v duši . . .

Ko sem šla s teboj čez tihe njive,
ko sva s srpi želi žito zlato
in vezali z močnimi pasovi
gladko bilje in klasje bogato.

Snop težak z levico si objela,
a desnico dvignila ponosno
in zazrla se čez žitna polja
in z očmi objela trato rosno.

Zamahnila si v pozdrav žanjicam,
koscem si odzdravila, sosedom.
Mati moja, mlada deklica sem
čez polje za tvojim šla pogledom.

V tvojih se zrcalila očeh je
vsa zelena, sončna pokrajina . . .
V duši mladi vstala mi je misel:
Saj ta raj je moja domovina!

V zlatem soncu s snopom si v naročju
stala vsa ponosna kot kraljica —
potlej s srpom spet med žito segla,
mati moja, delavna kmetica!

Na življenja trdi, težki poti
dvoje me ljubezni vedno spremlja,
dvoje jasnih slik živi mi v duši:
moja mati in domača zemlja!

V Širokem potoku

Pojdem čez zeleno polje tja v samotno senožet,
da pozabim ran, ki seka jih v srce krivični svet — — —

S hrupne ceste po stezici
mehki skoz grmovje grem.
Sapica poda mi roko,
sprejme v nežni me objem — — —

Tik ob stezi me pozdravi
delavnih mravljincev grad.
Vsi so urni, pridni, spretni.
Vsi prvaki — brez nagrad!

Brez kričeče se reklame
nevsiljiv koncert prične:
iz neštetihi ptičjih grl
neprestana pesem vre.

Bistri potok brez plačila
daje sveži mi napoj;

leska radodarno nudi
seno mi in sadež svoj.

In prostorčka v mehkem mahu
nihče nevoščljiv mi ni;
kot, da sem v domači hiši,
sedem, kamor se mi zdi.

Sreča z radostjo preliva
se po teh cvetočih tleh — — —
Sonce se z neba mi smeje —
jaz pa vrnem mu nasmeh — — —

Rada spet in spet zahajam v mislih vsaj, tja v senožet,
kadar nove rane seka mi v srce krivični svet! — — —

Kako nekoč bila mi draga ti si!

Le pošumevaj s klasjem svojim zlatim —
le smeji se v soncu pod neba obokom —
pojo naj ti potočki z jasnim zvokom —
ljub bodi domek ptičicam krilatim!

Zavij se v mrak, utrujena vasica!
Na tihem pridem k tebi, da odnesem
v otožnem srcu s sabo tvojo pesem — — —
Na skrivnem solzo si otrnem z lica — — —

Meglina slika ljubljene doline,
ne dramij iz nemirnega me spanja!
Mrak jutranji od tebe me preganja —
v svetlobi sonca tvoj privid izgine . . .

Dolina moja, dom moj nič več nisi!
Le včasih se prikradeš v sanje zlate — — —
Kot na prelepo pesem, mislim nate —
kako nekoč bila mi draga ti si! — — —

Hrast

Stoletja boril se je z vetrom vrh grička
od mraka do zore. Od zore do mraka

iskale so dobrih sokov korenine,
zarile globoko se v trde pečine.

In veje široke v nebo so kipele,
da rose hladilne čim več bi ujele.

Razrastel se hrast je. Čez strme vrhove
je zrl s hrepenenjem šumeče gozdove,

kjer rastejo bukve in hoje sanjave,
kjer stikajo bori in breze si glave . . .

O, kolikokrat hrepenenja vzdrhtel je
in z listjem gozdovom v pozdrav zašumel je — —

Nihče za njegove pozdrave ni maral —
in rastel je hrast, dozoreval, se staral . . .

Proseče izteza v zrak veje trhléne,
ki prvi dih vetra jih v brezdno zažene.

Na gričku samotnem umira — in čaka,
da nanj se bo vsedla utrujena ptička . . .

Ključ spev jo hrepeneč . . .

V venček spletam lepe rože
rdeče kakor srčna kri —
in na slednji roži-pesmi
rosa-solza se iskri.

Mojo ljubljeno dolino,
gričke, cerkev, vas pod njo,
virčke in potoke v venček
spletla z drobno sem roko.

Žitno klasje z vinskim grozdom,
rožmarin in nagelj rdeč;
šum gozdov in pesem drobnih
ptičic — in še mnogo več!

Vanj sem vpletla zlate zvezde,
košček jasnega neba,
košček sonca, košček mlade
sreče mojega srca.

Tisoč tihih in skrivnostnih,
kakor zarja lepih sanj,
kakor gorski orel smelih,
tisoč želj sem vpletla vanj.

Pesem moja je kipela
do neba, do zlatih zvezd,
a ni mogla razumeti
potov trdih zemskih cest.

Daleč tja po beli cesti
sreča je nekoč odšla —
dan za dnem za njo hitijo
želje mojega srca.

In čeravno vem, da zlata
sreča se ne vrne več,
vendar v tiho gorsko selo
kliče spev jo hrepeneč.

V venček spletam lepe rože
rdeče kakor srčna kri —
in na slednji roži-pesmi
rosa-solza se iskri!

Slap in vir

V strmem gorovju ob slapu samujem;
tiho kraj mene studenček šumlja —
jaz pa v drhtenju valov prisluškujem
tvojim in mojim utripom srca . . .

Tisoče belih, srebrnih povesev
preko skalovja se spušča v prepad —
tvoja navdušena, radostna pesem
polna je upov, prepolna je nad . . .

Nad vodopadom nešteto se zlatih
luči utrinja, izgublja se vanj —
tvoje srce je prepolno bogatih,
smelih mladostnih načrtov in sanj . . .

Silno valovje ob vznožju planine
kot hudournik v dolino privre —
k soncu te dvignejo, ali v nižine
pahnejo tvoje nemirne želje . . .

Daleč nekje se valovje izlije
trudno v globoko naročje morja —
mirno bo tvoje srce, ko izpije
čašo bridkosti in sreče do dna . . .

Skoro neslišno studenček šepče;
v pesku izgublja se bistri mu val —
pesmice moje so tihe, boječe,
kot, da mi vsake besede je žal . . .

Ptičice pijejo valčke srebrne,
pesem studenčka nesó do neba —
meni pa solza v očeh se utrne,
kadar odmeva moj spev prek polja . . .

Teče studenček po pusti globeli;
prej bo usahnil, kot prišel bo v svet —
pesem zamrla mi bo, kot zveneli
roži odpade pozabljeni cvet . . .

Ptičke radujejo valčkov se tvojih;
nisi, moj virček, izviral zaman! —
Srečna bom, ako ob pesmih se mojih
enkrat razjasni obraz razoran . . .

V strmem gorovju ob slapu samujem;
tiho kraj mene studenček šumlja —
jaz pa v drhtenju valov prisluškujem
tvojim in mojim utripom srca . . .

V nov svet se mi je pot odprla . . .

Pod dihom mojih ustnic vir trepeče —
obok neba mi blizu je tako,
da bi lahko pobožala z roko
žareče sonce, ki se v dnu leskeče.

Ah, kolikokrat ob viru sem hodila —
nikdar ni mar njegov mi bil lesket.
Ko čula v njem skrivnosten sem šepet,
nad njim sem danes prvič se sklonila.

In glej — v nov svet se mi je pot odprla:
odtenke jasnih nebesnih modrin
in hkrati temo čudežnih globin
v neznatnem viru v hipu sem zazrla.

Nasproti gleda v svetlem mi okviru
ves radosten in jasen mlad obraz.
Zazrem v oči si — mar zares sem jaz
začarana kraljična v gorskem viru?

Da! Slika moja v viru se leskeče —
smehlja nasproti živa se mladost . . .
Kot bral v očeh bi novo mi skrivnost,
pod dihom mojih ustnic vir trepeče . . .

Tvoj pozdrav

Iz daljave topel si poslal pozdrav,
tih kot drobna solza, ki je iz oči privrela,
sladek kot cvetlica, ki je v jutru zacvetela,
jasen, kakor žarek sonca iz višav,

nežen, kakor vetra pomladanski dih
in prešeren kot šumenje gorskega potoka,
razigran, vesel kot smeh nedolžnega otroka,
ki nikdar ne utone v mislih žalostnih.

Hvala ti, moj dragi, srčna hvala zanj!
Glej, v najskrivnejši kotiček srca položila
tvoj pozdrav sem — tam ga varno, skrbno zaklenila
in obdala s čistim žarom mladih sanj.

Ko bo moja duša polna bolečin
kdaj osamljena se tihi vdajala bridkosti,
vstal iz srečne, zdavnaj že pozabljene mladosti
bo med temnimi en sam svetel spomin . . .

In moje misli so pri tebi . . .

V krvavem svitu rdi nebo —
večerni zvon iz line móli . . .
In midva daleč sva tako —
in blizu, kakor še nikoli . . .

Ob meni si — tvoj čutim dih —
in mislim tvojim prisluškujem . . .
Zdiš se mi žalosten in tih. —
Kaj ti teži srce? vprašujem.

Ko misliš na prihodnje dni,
se solza ti v oči prikrade
in nemo ustnica drhti:
Mar prazne so vse moje nade?

Trpiš — bojiš se, dragi moj,
da kdo odvzel ti sreče ne bi — — —
Vse tvoje misli so z menoj —
in moje misli so pri tebi!

V njem spi ljubezen

Daleč, tam daleč nekje
drobno utripa srce —
v njem spi ljubezen do mene.
Ustnice tiho drhte,
varno zapirajo v sé
misli neizgovorjene.

Daleč nekje dvoje rok,
ki bi nebesni obok
v večnost razmaknile meni.
Dvoje prelepih oči;
v njih se veselo blesti
sonce s stotisoč prameni.

Daleč nekje hrepeni
duša po meni — in v nji
moja počiva podoba.
V meni se plamen svetel,
čist in skrivnosten je vžgal:
sreča — ljubezen — zvestoba?

Če veruješ!

Sam veš, da sem slaboten otrok,
toda, če veruješ v moč mojih rok,
tvojo in mojo dušo z močjo
silnega orla nesem v nebo.

Daleč do sonca, kvišku do zvezd —
nikdar ni konca najinih cest!
Tam, kjer vsak zemski glas bo zamrl,
nama se lepši svet bo odprl.

Tam ni prevare trpkih spoznanj,
misli morečih, žalostnih sanj —
V božjem objemu ni hrepenenj:
tam se bo našlo dvojje življenj!

Varna naju vodi pot!

Nočeš roke brez srca
in brez duše ne telesa.
Dragocena je zavesa
razdelila naju dva.

Ni med nama temnih zmot,
ne kesanja bolečine.
Čez prepade tja v višine
varna naju vodi pot!

Ljubim tvojo silno moč,
ki je nihče zlomil ne bi —
toda ti si zdaj sam sebi
kakor kralj poveljujoč.

Sama tisti hip odstre
se zavesa dragocena,
kadar roka posvečena
združi v eno srci dve.

Ne bo ti žal!

Vso svojo mlado dušo si mi dal! — — —
Vsa čista je, kot sonca žar svetel —
mehko čuteča je, kot slavca pesem — — —

Vso svojo lepo dušo si mi dal! — — —
In v svojih šibkih jo rokah ponesem
po potih trnjevih skoz noč viharno —
In Soncu božjemu jo vrnem varno . . .

Vsa sveta bo, kot je takrat bila,
ko je iz Sonca večnega izšla,
da ti ne bo nikdar nikoli žal,
da si mi svojo lepo dušo dal! — — —

Kako ti morem dati malo sreče!

Za dolge dneve, ko si me iskal,
za vse noči, ko si o meni sanjal,
za negotovost vso, za ves brezup,
ki si se v njem, kot hrast v viharju sklanjal —

za tvojo trpko, žalostno mladost,
ki je vsa lepa, vsa podobna moji,
za brez števila čudežnih lepot,
ki dan za dnem jih gledam v duši tvoji —

za silno dušno in telesno moč,
ki meni si poklonil jo ljubeče,
za tvojo nežno vdano toplo skrb —
kako ti morem dati malo sreče! — — —

Kmečka ljubezen

Razmišljam: Če umrla bi! — — — Zvestoba
do groba traja, pravijo, navadno.
A če bi spala jaz pod zemljo hladno,
živela v tebi moja bi podoba!

In, ko bi sredi sončnega poletja
vzcvetele ti na vrtu rože rdeče,
srebrno bele in zlato žareče,
bi razveselil nežnega se cvetja.

Natrgal z žuljavimi bi rokami
najlepše, pol razcvele le cvetove —
ponesel vsak večer jih med grobove,
tja, kjer bi spala jaz v globoki jami.

Ob rosnih jutrih bi cvetovi nežni
opojno zadehteli, se odprli —
v vročini sonca bi čez dan umrli —
minili, kakor sen o sreči bežni . . .

Zvečer prinesel bi cvetove žive,
prekril bi z njimi mrtve in uvele.
Ko nočne sence zemljo bi objele,
odšel ves žalosten bi z božje njive — — —

Ko rože več ne bi bilo nobene,
ko zadnji cvet bi slana umorila,
razmaknila bi moja se gomila —
in ti bi truden legel poleg mene — — —

Ne! — Ljubljeni! — Ti moral bi živeti!
Ti v srcu nosiš toliko lepote
in toliko ljubezni in dobrote,
ki s tabo vred ne sme — ne sme umreti!

Vem, da moje pesmi niso
pesmi za današnjo rabo,
ne za naš kulturni svet,
ne za to napredno dobo
tankov, bombnikov, raket;
ker ne pojejo pravice,
ki jo piše bajonet! — — —
Vanje vžgal ni psovk in kletve
bes zavrženih deklet! — — —

Moje pesmi bodo brane,
ko ne bom več štela let —
ko bo vzknil v človeških srcih
bratovske ljubezni cvet —
takrat bodo spoštovane,
če bo v tistih srečnih časih
živel še kak kmet-poet! — — —